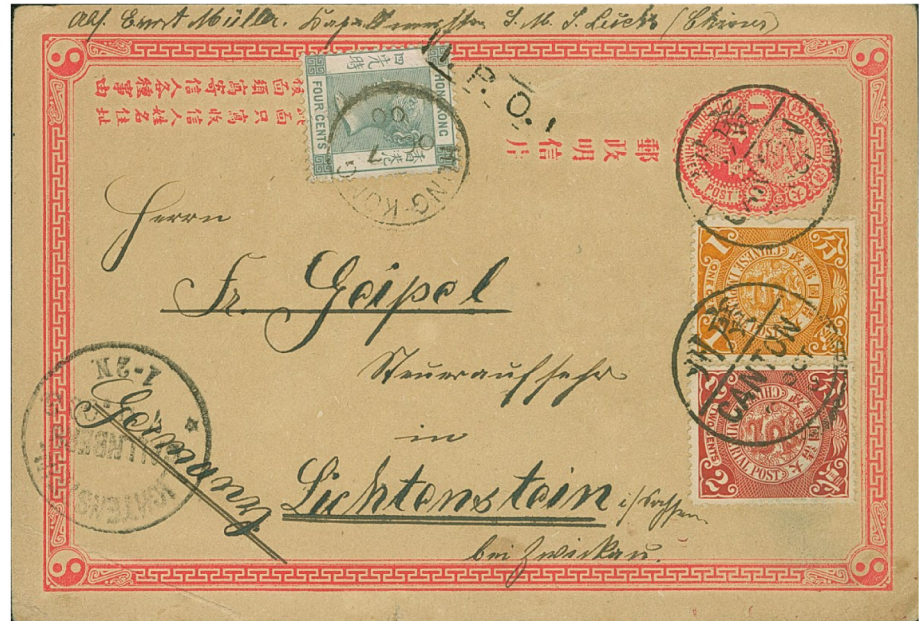

CHINA FILATELIE

58^e jaargang no. 215
April 2026

中華集郵學會

Afstempelingen op Coiling Dragons

Beschrijving: zie pag 3 - 7

Studiegroep China Filatelie

Bestuur

Voorzitter: Johan Sevenhuijsen, Verreweg
158, 3147 PL Maassluis. tel. 06-49618287,
e-mail: johan7h@gmail.com

Secretaris: Willem Terlouw, Kwikstaarhof
10, 2841 NV Moordrecht tel. 0182-379470,
e-mail: wterlouw@chinafilatelie.nl

Penningmeester: Piet de Haas,
Rooskensborch 9, 5241 LL Rosmalen
e-mail: penningmeester@chinafilatelie.nl

Algem. lid: Dick C. van Eijl, Veerstoep 10,
3361 CE Sliedrecht, tel. 0184-417186,
e-mail: dievieie@kpnmail.nl

Algem. lid: Jos Daanen, Klein Vink 2, 5944
EX Arcen, tel. 06-40148865
e-mail: josdaanen@hotmail.com

Ere-leden

G.A. van Doornen – Zuidhorn

C.J. Lin - Middelburg

J.P.M. Wagemakers - Utrecht

Afdelingen

Bibliotheek:

Jos Daanen, adres zie boven.

Nalatenschappen:

Jos Daanen, adres zie boven.

Nieuwtjesdienst:

Dick C. van Eijl, adres zie boven.

Financiën nieuwtjesdienst:

Piet de Haas, adres zie boven.

Redactie bulletin:

Johan Sevenhuijsen, adres zie boven.

Veilingmeester:

Jos Daanen, adres zie boven

Website

www.chinafilatelie.nl

Algemeen mailadres

info@chinafilatelie.nl

ISSN 1382-8886

Inhoudsopgave

Redactioneel – Bestuursmededelingen	1-2
Stempels op Coiling Dragon zegels	3-7
Gelegenheidsstempel VRC	7
Franse scheeps- luchtpostbrieven uit Shanghai	8-9
Geëerde Chinezen – Lin Biao	9-14
Geëerde Chinezen – voorbeeldige vrouwen	14-15
Gelegenheidsstempels VRC	15
Enkele interessante moderne brieven	16-17
Gelegenheidsstempels VRC	17
Tokio I.J.P.O – addendum	18-19
Gelegenheidsstempel VRC	19
Vogels en planten op zegels	20-21
Bedelbrief uit Manchukuo	21
Nieuwe uitgiften VRC	22
Nieuwe uitgiften Hong Kong	22-23
Nieuwe uitgiften Taiwan – ROC	24

CHINA FILATELIE is het vier maal per jaar verschijnende bulletin van de Studiegroep China Filatelie. Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 19-4-1973, nr. 62.670. Aangesloten bij de Koninklijke Nederlandse Bond van Filatelistenverenigingen.

Lidmaatschap 22,50 Euro per jaar. Losse abonnementsprijs op aanvraag, evenals advertentietarieven.

Correspondentie-adres: Kwikstaarhof 10, 2841 NV Moordrecht

Bankrekening penningmeester: NL98INGB0003001182 t.n.v. Studiegroep China Filatelie te Moordrecht; van de Nieuwtjesdienst: NL27INGB0000914729 t.n.v. Studiegroep China Filatelie te Moordrecht.

No part of this Bulletin may be reproduced in any form by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission of the editor.

Deze QR-code leidt naar de website van de Studiegroep

Redactioneel

Dit voorjaarsnummer is het eerste van de nieuwe jaargang. Er komen weer een flink aantal verschillende onderwerpen in aan de orde.

Jos Daanen laat de verschillende soorten afstempelingen zien die te vinden zijn op de 'Coiling Dragon' zegels uit de tijd van het keizerrijk. Daar heeft hij ook een tentoonstellingscollectie van gemaakt.

Frans Jorissen toont een bijzondere service van de Franse post voor militairen die in Shanghai gelegerd waren.

In de serie over Chinezen die op postzegels geëerd werden dit keer twee afleveringen, die allebei een interessant aspect laten zien van de Chinese geschiedenis rond de Culturele Revolutie.

We tonen en bespreken enkele interessante moderne brieven en Marc Symens geeft ons nog een vervolg op zijn eerdere artikel over de raadselachtige 'Tokio I.J.P.O' stempels, die alleen gebruikt zijn in 1897-98.

Jan Kaiser laat aan de hand van enkele recente uitgaven zien dat hij niet alleen over vogels, maar ook over planten heel wat kan vertellen.

De nieuwtjes en een aantal stempels en velletjes completeren het nummer.

Voor de redacteur is het fijn om te zien dat er bijdragen voor het blad komen van een flink aantal verschillende auteurs. Dat geeft het blad een gevarieerde inhoud! Er is in de komende nummers weer alle ruimte voor kortere of langere bijdragen van uw kant.

Bestuursmededelingen

Verslag jaarvergadering van 28 maart 2026

Er waren 13 leden en enkele partners aanwezig en er waren enkele afzeggingen. Dit is de eerste bijeenkomst in de zaal van de KNBF. Om 10.35

opent voorzitter Johan Sevenhuijsen de vergadering. Hij heet iedereen welkom.

Penningmeester Piet de Haas geeft aan dat het niet meer mogelijk is bij het betalen van nieuwtjes incasso te gebruiken, vanwege de onevenredige kosten en prijsstijgingen van de benodigde software voor het genereren van de incasso's.

Jos Daanen vertelt dat SCF een abonnement heeft afgesloten op de bladen van de Britse en Amerikaanse (CSS) evenknieën van de SCF.

De Voorzitter staat stil bij het 40-jarig jubileum van lidmaatschap van

- Dhr. J.C.G. Kao

- Dhr. J.G.M. Marijnissen uit Vierakker

- Dhr. J. de Kort uit Rotterdam

De heer Marijnissen kreeg een oorkonde en een klein aandenken uitgereikt. Beide andere heren, die helaas niet aanwezig konden zijn, zullen dit per post ontvangen.

Het nieuwe lid E. Wanders wordt zonder bezwaren door aanwezigen goedgekeurd als volwaardig lid.

De royerung van geschorste leden Lu en Wellink wordt zonder bezwaar door aanwezigen goedgekeurd. Secretaris zal beiden heren op te hoogte stellen van hun royement.

Penningmeester geeft uitleg op de jaarcijfers en beantwoordt de vragen van aanwezigen over de opbouw van de cijfers. Besloten wordt om enkele vragen door te schuiven naar de kascommissie om die samen met de penningmeester uit te zoeken c.q. te beantwoorden.

De samenstelling van de kascommissie wordt vastgesteld, dhr. Ossevoort en R. Bakker zijn bereid gevonden om in de kascommissie voor boekjaar 2025 plaats te nemen. Gezorgd zal worden de kascontrole voor de komende vergadering van 6 juni af te ronden.

Bibliotecaris Jos geeft aan dat, in overleg met Jozef Wagemakers, de huidige boekwaarde van

de bibliotheek volledig fictief en niet realistisch is. Afgelopen jaren werd daarop ingespeeld door een 4 % waardevermindering per jaar toe te passen. Na enige discussie wordt besloten om de bibliotheek van de huidige waarde (ruim 8000 euro) af te boeken naar 1000 euro in drie jaren zodat de boekwaarde op de balans meer realistisch is.

Bestuursleden Sevenhuijsen en Terlouw zijn volgens het circulatieschema aftredend, beide zijn herkiesbaar. Er hebben zich geen tegenkandidaten gemeld en de aanwezigen herkiezen beide heren als respectievelijk voorzitter en secretaris.

Jos geeft een voordracht over zijn tentoonstellings-verzameling “The cancellations on China’s Coiling Dragons (CD) stamps issued between 1898 and 1912”. Zie het artikel daarover in dit nummer.

Na de pauze veilt de Veilingmeester eerst de 32 items die door aanwezigen op de dag van vergadering ingebracht zijn. Daarna volgen de 100 kavels van veiling 266. Daarvan werden 44 kavels verkocht en gingen 56 kavels retour. Voorzitter sluit +/- 12.30 de vergadering.

Komende vergaderdata zijn 6 juni, 5 september en 7 november 2026 (in Houten).

Souvenirvelletjes

Hieronder weer enkele souvenirvelletjes die zijn uitgegeven met de daarvoor bestemde ‘persoonlijke postzegels’.

Vier velletjes met afbeeldingen bij het beroemde klassieke boek ‘Droom van de rode kamer’.

Kunming Trade Fair uit 2016

Afstempelingen op China's Coiling Dragons (1898-1912)

Jos Daanen

De *Coiling Dragon* postzegels werden in verschillende emissies uitgegeven tussen 1898 en 1912. Ze worden, naar de Engelse drukker, ook wel aangeduid als de 'Waterlow zegels'. De eerste 12 waarden werden in 1898 uitgegeven op papier met watermerk, vanaf 1900 werden ze op papier zonder watermerk gedrukt.

In 1904 werden de laagste zes waarden ook met overdruk 'Postage Due' als portzegels uitgegeven. Tussen 1905 en 1909 kwamen enkele extra waarden uit en veranderden sommige waarden van kleur.

In 1912, na de val van het keizerrijk, werden de zegels overdrukt met de karakters voor 'Republiek China'.

Zo markeert het gebruik van de Coiling Dragons een belangrijke periode: de laatste jaren van de Qing-dynastie en de overgang naar de Republiek China in 1912. Het ontwerp – de draak als traditioneel Chinees symbool voor kracht en wijsheid – is opvallend en met variatie in watermerk, kleuren en overdrukken kun je al een aardige verzameling opbouwen. Maar ik heb me bij deze emissies vooral op de gebruikte afstempelingen gericht.

Tussen 1897 en 1914 moderniseerde het Chinese postwezen (*Chinese Imperial Post*) in hoog tempo. Deze ontwikkeling is direct terug te lezen in de evolutie van de poststempels. Binnen nog geen vijftien jaar veranderde het stempelgebruik

van traditionele, lokale symbolen (zoals de Pa Kua-trigrammen) naar meer gestandaardiseerde, deels Engelstalige stempeltypen. Hierbij speelde de gelijktijdige en soms overlappende toepassing van de Chinese maankalender en de westerse zonnekalender een interessante rol.

Het samenstellen van een tentoonstellingsverzameling van deze zegels en afstempelingen vergt een systematische aanpak. Om een stempel of poststuk correct te determineren, is specifieke achtergrondkennis noodzakelijk. Dit omvat onder meer de basiskennis van specifieke Chinese karakters, inzicht in de opbouw van de oude kalendersystemen, en het gebruik van gespecialiseerde databases om postkantoren en data te verifiëren.

Dit artikel biedt een gestructureerd overzicht van de verschillende typen afstempelingen op de Coiling Dragon-zegels. We behandelen de chronologische ontwikkeling van de reguliere stempels in de periode van het gebruik van deze zegels (1898-1914). Ook bespreek ik enkele bijzondere afstempelingen en het filatelistisch onderzoek dat nodig is om het gebruik van deze zegels goed in kaart te brengen.

De reguliere stempels

Tussen 1897 en 1914 is er een duidelijke evolutie zichtbaar in de stempels die door de Chinese post werden gebruikt om de postzegels te ontwaarden en poststukken van een datum te voorzien. Deze ontwikkeling weerspiegelt de toenemende standaardisatie binnen het postwezen. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste reguliere stempeltypen op de Coiling Dragon-zegels.

Pa Kua-afstempelingen (1897–1912)

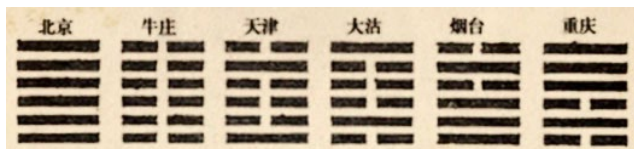

De Pa Kua (trigrammen) is een fundamenteel concept uit de Chinese filosofie, afkomstig uit het *Boek der Veranderingen (I Ching)*. Elk trigram bestaat uit een combinatie van drie lijnen:

een gebroken lijn (Yin) of een doorgetrokken lijn (Yang). Er zijn dan acht verschillende combinaties mogelijk.

Voor de poststempels werden deze acht trigrammen paarsgewijs gecombineerd. Dit resulteerde in afstempelingen die bestaan uit

reeksen van zes horizontale (onderbroken en ononderbroken) lijnen. Elk van de mogelijke combinaties werd toegewezen aan een bepaalde plaats.

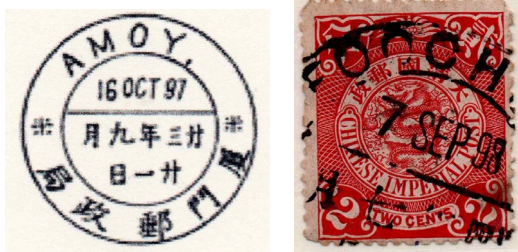

Pakua stempels voor verschillende plaatsen. Merk op dat voor 3^e en 4^e en 5^e en 6^e de combinatie bij omkeren het zelfde is, maar ze staan voor verschillende plaatsen. Dat maakt identificatie a.d.h.v. alleen het Pakua stempel erg moeilijk

Functie: Deze stempels werden uitsluitend gebruikt als zogenaamde 'killer' (ontwaardingsstempel) op de postzegel zelf. Ze werden vaak toegepast in combinatie met de 'Dollar'-datumstempel die elders op het poststuk werd gezet.

Gebruiksperiode: De vroegst bekende toepassing is gevonden op een brief verzonden van Hankow naar Wuhu op 6 februari 1897. Toen de daaropvolgende 'Dollar'-stempels buiten gebruik raakten, werden ook de Pa Kua-stempels afgeschaft. Sommigen werden doorgebruikt.

Dollar-datumstempel / Dollarchop (1897–1912)

Halverwege 1897 kwamen grote ronde datumstempels in gebruik. Vanwege hun formaat, dat sterk overeen kwam met de in China circulerende Mexicaanse zilveren dollars, kregen ze in de filatelie de bijnaam 'Dollarchop'. Vanwege de grootte zie je op een zegel slechts een relatief klein deel van het stempel.

Functie: In tegenstelling tot de Pa Kua, bevatte dit stempel een datum en locatie. Ze werden vaak naast een met Pakua stempel ontwaarde zegels op poststukken gezet, maar komen ook voor als ontwaardingsstempel en als doorvoer- en aankomststempel.

Gebruiksperiode: Het primaire gebruik van dit type stempel eindigde vrijwel geheel rond eind 1899. Incidentele afstempelingen zijn echter nog tot 1912 te vinden.

Engels-Chinese ovale datumstempel (1899–1904)

In 1899 introduceerde de postdienst een nieuw type stempel met een opvallende ovale vorm. De vroegst bekende afdruk dateert van april 1899 (Weihaiwei).

Het gebruik van de ovale datumstempel was regionaal sterk afgebakend. Vrijwel elk postkantoor dat dit type hanteerde, lag in de oostelijke kustregio, grofweg tussen een horizontale lijn net boven Shanghai en een tweede lijn net ten noorden van Peking. Eind 1904 was dit type volledig uitgefaseerd.

Standaard Tweetalige datumstempel / SB (1899–1914)

Gelijktijdig met de ovale stempels werd in april 1899 (vroegst bekende vondst: Shanghai, 27 april) de ronde, tweetalige datumstempel ingevoerd.

De stempel toont de plaatsnaam in Chinese karakters aan de bovenzijde en in het Engels in het midden. Aan de onderzijde is de datum in westerse notatie geplaatst.

Stempels van Hsi-An (Xian), Kiungchow, Wuchow en Kaifeng

Aanvankelijk werden deze stempels vooral gebruikt in de gebieden buiten de regio waar de ovale stempels in omloop waren. Na verloop van tijd verspreidde het gebruik zich echter ook naar dat gebied. Hoewel op de Coiling Dragons gebruikt tot circa 1914, bleef dit stempeltype tot 1928 in gebruik (incidenteel zelfs tot in 1945).

Maankalender-datum-stempels (1904–1913)

Maankalenderstempels: typen met enkele ring en dubbele ring, met datum in kader en met Engelse tekst onder of boven

In 1904 werd er een significante wijziging doorgevoerd in de datumnotatie. Vanaf dat jaar werden alle Chinese stempels (vaak aangeduid als 'Lunar Year' stempels) voorzien van een datum die was gebaseerd op de traditionele Chinese maankalender (zie kader). Ook werd (meestal) de Engelse tekst uit het stempel verwijderd. De naam van plaats en provincie staan in karakters in het bovenste en onderste deel van het stempel. Dat markeerde een afnemende invloed van westerlingen op de Chinese postdienst.

Maankalenderstempels op zegels: Hankow 1904, Jungyün 1909, Shumchün 1909, Sinceng 1906, Changsha 1906 en Yungchun 1911

De Chinese Maankalender in stempels

Om poststempels uit de periode 1904-1912 correct te dateren, is kennis van de Chinese maankalender vereist. Het jaar wordt in deze stempels niet met westerse cijfers aangeduid, maar met een combinatie van twee specifieke karakters, rechts en verticaal geplaatst:

Het bovenste karakter: Eén van de tien "Hemelse Stammen" (Tiāngān). Deze staan onder meer in verband met de vijf elementen (hout, vuur, aarde, metaal, water) en yin/yang.

Het onderste karakter: Eén van de twaalf "Aardse Takken" (Dìzhī). Deze corresponderen met de twaalf tekens van de Chinese dierenriem (zoals de Rat, Os, Tijger, en de Draak). Samen vormen zij een cyclus van 60 jaar. In de filatelistische literatuur zijn deze combinaties per jaartal uitgewerkt.

Hieronder de tabel met de tekens voor de jaren 1904-1913, die in stempels kunnen voorkomen:

1904 甲辰	1905 乙巳	1906 丙午	1907 丁未	1908 戊申
1909 己酉	1910 庚戌	1911 辛亥	1912 壬子	1913 癸丑

Zo herkent men het jaar 1904 aan de combinatie 甲 (Jiǎ) voor de hemelste stam Yang Hout, en 辰 (Chén), voor het Jaar van de Draak. Naast het jaartal bevat de stempel Chinese cijfers voor de specifieke maand (月 – yuè) en dag (日 - rì).

Zonnekalender-datumstempels (1912–1914)

Met de val van het keizerrijk en de stichting van de Republiek in 1912 veranderde dit opnieuw. Vanaf eind februari 1912 werd de westerse zonnekalender (Solar Year) ingevoerd. De basisvorm en lay-out van de datumstempels bleven ongewijzigd ten opzichte van de maankalender-stempels. Het cruciale verschil – en de manier om ze als filatelist te determineren – is de toevoeging van het karakter 年 (nián, wat 'jaar' betekent) direct na de jaaraanduiding. Die jaaraanduiding geeft het jaar van de republiek aan, beginnend met 1912 – jaar 1. Op Coiling

Dragon zegels vind je deze stempels uiteraard vooral op zegels met de overdruk 'Republiek'. Ze zijn daarna nog in de gehele periode van de Republiek in gebruik gebleven.

Zonnekalender-stempels: Shanghai 1913, Hancheng 12/10/1914 (na einde geldigheid van de zegel) en Pingliang 1913

Afwijkende en zeldzame afstempelingen

Naast de gestandaardiseerde reeksen kent de periode van de Coiling Dragons diverse afwijkende stempeltypen. Deze stempels werden vaak lokaal ontworpen, hadden een zeer specifieke functie, of werden gebruikt voor post die via particuliere of buitenlandse netwerken verliep. In een gespecialiseerde verzameling vormen deze afwijkingen belangrijk studiemateriaal. Enkele in het oog springende voorbeelden zijn:

Tombstone-stempels: Dit zijn rechthoekige stempels met een afgeronde bovenkant, waardoor ze de vorm van een grafsteen hebben. Ze werden alleen in kleine kantoren gebruikt en zijn daardoor zeldzaam. Bekende voorbeelden komen uit locaties zoals Taiyüanfu (provincie Shansi), Hankow (Hupeh) en Taiping (Kwangtung).

Stempels voor aangetekende post: Voor aangetekende zendingen werd incidenteel een stempel bestaande uit een grote letter 'R' (Registered) als ontwaardingsstempel direct op de zegel geplaatst.

Scheepsstempels: Post die over water werd vervoerd, kreeg specifieke afstempelingen. Een voorbeeld is de 'Thais Bamboe'-stempel die werd gebruikt op de zeeroute tussen Bangkok en China. Daarnaast waren er particuliere rederijen met eigen poststempels, zoals de *Sze Yip Steamship Co.*, waarbij zelfs het specifieke schip (bijvoorbeeld de *Cheung Kee*) in de stempel werd vermeld.

Lokaal Postkantoor (LPO): met name in Shanghai bleven enkele stempels uit de tijd van de lokaalposten nog in gebruik na het integreren van die postdienst in de Chinese post.

Overgangsstempels: Een uiterst zeldzame categorie betreft stempels waarin kalendersystemen door elkaar lopen. Het zegel hiernaast uit Lüsze (Kiangsu) uit 1913 toont een afstempeling waarin zowel de oude maankalender (癸丑) als de nieuwe zonnekalender (二年) tegelijkertijd in één afdruk zijn verwerkt.

Filatelistisch onderzoek en poststukken

Het opbouwen van een tentoonstellingscollectie op basis van deze stempels vereist een systematische onderzoeksbenadering. Bij het determineren van locatie en datum op fragmenten is toegang tot referentiemateriaal cruciaal. Voor dit specifieke gebied heb ik veel en dankbaar gebruikgemaakt van de databanken van Jozef Wagemakers. Deze bestanden omvatten inmiddels meer dan 100.000 geregistreerde afstempelingen, verspreid over meer dan 25.000 Chinese postkantoren en postagentschappen. Naast losse zegels vormen complete poststukken (brieven en postkaarten) het belangrijkste bewijsmateriaal binnen de postgeschiedenis. Zij tonen de daadwerkelijke postroutes, de van toepassing zijnde tarieven en de afhandeling door verschillende postdiensten. Drie voorbeelden van dergelijke poststukken illustreren dit:

De postroute via Hong Kong (1900)

Op de omslag staat een 1 cent (roze) postwaardestuk naar Duitsland (aangeboden op de Heinrich Köhler veiling) werd in oktober 1900

voorzien van een extra frankering van een 1 cent en 2 cent Coiling Dragon voor het internationale tarief van 4 c. Deze zegels werden in China ontwaard met een rondstempel CANTON 5 OCT 00. Omdat de Chinese frankering destijds niet geldig was voor de internationale post, werd in het postkantoor van Canton een Britse 4 pence-zegel bijgeplakt ter betaling van het internationale traject, voorzien van een stempeltje I.P.O. (Imperial Post Office), om ontvreemden van het zegel te voorkomen. In Hong Kong werd dit op 7 oktober afgestempeld, waarna de kaart werd verstuurd met een boot naar Duitsland.

Combinatiefrankering met buitenlandse postkantoren in China (1902)

Het andere stuk *op de omslag* is een 1 cent postwaardestuk, vanuit Tsingtau verzonden door de pater van de katholieke kerk daar (in de toenmalige Duitse concessie in China) naar Münster, Duitsland in december 1902. Dit stuk is ook met Coiling Dragon-zegels aangevuld tot 4 c en ontwaard met het stempel "KIAOCHOW 27 DEC 02". Dat was een Chinees kantoor in het buitengebied van de concessie. Voor de buitenlandse verzending werd de kaart voorzien van een Duitse 5 pfennig *Kiautschou*-zegel, afgestempeld in Tsingtau. Het resultaat is een combinatiefrankering.

Een *derde stuk* toont een afstempeling met een dollarstempel van Paoting (22 juni 1901) op een briefkaart met bijfrankering met Coiling Dragons. Over de zegels staat ook nog een stempel 'Marine Schiffspost No 65', gebruikt op de SMS Strassburg. Dit keer geen frankering met Duitse postzegels omdat de kaart als veldpost is vervoerd. Jozef Wagemakers geeft aan dat er meer kaarten uit deze periode door Duitse soldaten zijn verzonden met een bijfrankering en

dit Dollar-stempel van Paoting. Aankomst op 9 augustus 1901 in Schrambag.

Tot slot

Een verzameling die de verschillende typen afstempeling toont, ook van kleinere plaatsen, is eigenlijk onmogelijk met complete poststukken samen te stellen. Zelfs stukken zoals de hier getoonde, met de meest gebruikte stempeltypen uit grote plaatsen, brengen op veilingen al honderden euro's per stuk op. Dat is iets voor verzamelaars met heel diepe zakken. Ik ga zo veel mogelijk op beurzen af en vind daar de losse gestempelde zegels, waarbij ik toch ook nog regelmatig mooie en zeldzamer afstempelingen kan vinden. Zo combineer ik bij het opbouwen van de verzameling het plezier van het snuffelen met het plezier van het uitzoeken van de vondsten.

De hier besproken collectie is door mij samengesteld en werd geëxposeerd in de categorie Postgeschiedenis tijdens de tentoonstelling Winterstamps 2026 (27 en 28 februari, Van der Valk Hotel Veenendaal). Daar kreeg hij een waardering 'verguld zilver' met 80 (van de maximaal 85) punten. Het samenstellen van een inzending voor een tentoonstelling uit mijn verzameling van enkele duizenden zegels was nog een hele inspanning. Die ben ik aangegaan in een groepje met elf andere filatelisten die allemaal ook voor de eerste keer gingen exposeren. We volgden samen een daarvoor door Winterstamps en KNBF opgezette cursus waarin we door juryleden begeleid werden bij het opzetten van de inzending. Dat was een intensief leertraject waarin je ook leert om uit je verzameling een samenhangend verhaal te presenteren op een manier die voldoet aan de (internationale) regels voor tentoonstellingen én die interessant is voor de bezoeker. Dat hele traject heeft me zeker ook geholpen om meer systematiek in mijn eigen verzameling aan te brengen.

Gelegenheidsstempel

Dit stempel werd op 27 april 1959 in Suzhou gebruikt voor de 10e verjaardag van de bevrijding van die stad in de provincie Jiangsu.

Franse scheeps-luchtpostbrieven verstuurd vanuit Shanghai

Frans Jorissen

Het Franse “1^e Bataillon de Marche de Chine” is gevormd in 1937 om de Franse troepen in China te versterken, na het uitbreken van de tweede Chinees-Japanse oorlog op 7 juli 1937. De rol van dit bataljon was met name de Franse concessie in Shanghai te beschermen. De troepen arriveerden op 24 augustus 1937 in Shanghai en zouden er tot december 1939 blijven.

Sinds 1934 onderhield de Franse maatschappij Messageries Maritimes een tweeweekse lijndienst met schepen tussen Marseille en Kobe in Japan, via Port-Saïd, Djibouti, Colombo, Singapore, Saigon, Hong-Kong en Shanghai. De heenreis duurde 35 tot 40 dagen, de terugreis 31 tot 36 dagen. Een tiental schepen werd gebruikt, die alle beschikten over een postkantoor. Op deze schepen werden Franse postzegels gebruikt, en voor de post naar Frankrijk golden de interne Franse tarieven. Deze postkantoren beschikten over zeshoekige stempels, met opschrift Marseille à Kobé (voor de heenreis) of Kobé à Marseille (voor de terugreis), gevolgd door een nummer (van 1 t/m 9). De schepen hadden geen vast nummer, maar de stempels circuleerden, de opeenvolgende reizen hadden opeenvolgende nummers.

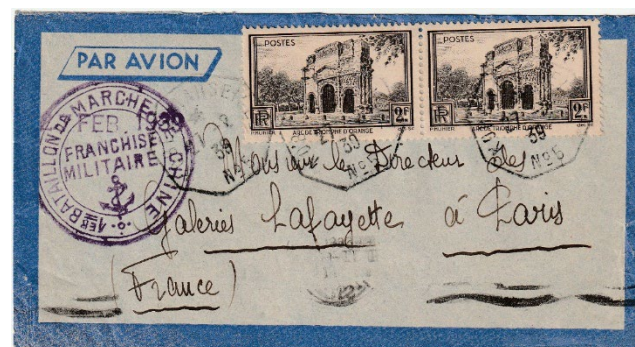
Vanaf 1 juli 1934 werd het mogelijk op deze schepen brieven en briefkaarten te posten, die op de eerstvolgende aanleghaven per luchtpost verder werden vervoerd. Voor elke aanleghaven golden specifieke luchtposttoeslagen. Voor Shanghai werd op 1 september 1936 een luchtrecht van 4 franken per 5 gram ingevoerd voor post naar Europa (Fig. 1 en 2).

Deze brief (1) is gestempeld op 1 oktober 1938 op de pakketboot Chenonceaux met het scheepsstempel Kobe à Marseille n° 4, en verstuurd per luchtpost vanaf Shanghai naar Gap in Frankrijk. De brief is gepost door een lid van het “1e Bataillon de Marche de Chine” die recht had op portovrijdom (paars stempel met “Franchise militaire” links onder). Het luchtrecht (4 F per 5 gram vanaf Shanghai) moest echter wel betaald worden. De Chenonceaux was op 19 augustus 1938 uit Marseille vertrokken, en kwam op 28 september in Kobe aan, na 39 dagen. Drie dagen later, op 1 oktober 1938, legde ze aan in Shanghai, alwaar de brief per luchtpost verstuurd werd. Op 4 oktober strandde het schip bij Hong-Kong, waar het tot 17 november bleef om weer opgeknapt te worden. De brief kwam pas op 25 oktober in Gap aan.

Achterkant met ontvangststempel Gap

Voor- en achterzijde van een brief (2) gestempeld op 27 februari 1939 op de pakketboot Président Doumer met scheepsstempel Kobe à Marseille n° 5, en verstuurd per luchtpost vanaf Shanghai naar Parijs. De Président Doumer was op 19 januari

1939 uit Marseille vertrokken, en kwam op 24 februari in Kobe aan, na 36 dagen. Drie dagen later, op 27 februari 1938, legde ze aan in Shanghai, alwaar de brief per luchtpost verstuurd werd. Op de achterkant een aankomststempel van Parijs van 10 maart 1939.

De in fig. 1 en 2 afgebeelde brieven zijn allebei verstuurd door in Shanghai geleverde militairen, zoals wordt aangetoond door het violette stempel

dat het portovrijdom aangeeft en de afzenderaanduiding op de tweede brief. Het is duidelijk dat deze militairen van het aanleggen van de Franse pakketboten in Shanghai gebruik maakten om op het scheepspostkantoor hun brieven met portvrijdom én per luchtpost te versturen. Dit was waarschijnlijk zowel goedkoper als sneller dan de brieven te versturen via de Chinese post.

Lin Biao: van militair genie tot gevallen 'Kroonprins'

In de serie artikelen over Chinezen die op postzegels geëerd werden kan Lin Biao (1907 – 1971) niet ontbreken. Er werd nooit een zegel of serie uitgegeven die specifiek aan hem gewijd was, maar hij was is zonder twijfel een van de meest complexe en omstreden figuren uit de moderne Chinese geschiedenis.

Waar Lin Biao in de jaren zestig op postzegels figureerde als de trouwste volgeling en beoogd opvolger van Mao Zedong, werd zijn naam na 1971 uit de geschiedenisboeken gegumd. Om de filatelistische objecten uit die tijd goed te kunnen duiden, is het essentieel om zijn achtergrond te begrijpen: Lin Biao was niet in de eerste plaats een politicus, maar bovenal het militaire meesterbrein achter de communistische overwinning in China.

Jonge jaren en militaire vorming

Lin Biao werd in 1907 geboren als Lin Yuyong in een landeigenaarsfamilie in de provincie Hubei. Al op jonge leeftijd raakte hij geïnteresseerd in de politiek en sloot hij zich aan bij de communistische jeugdbeweging. In 1925 schreef hij zich in aan de beroemde militaire academie van Whampoa in Kanton (Guangzhou). Deze

academie werd op dat moment geleid door Chiang Kai-shek (de latere leider van de Nationalisten), terwijl de communist Zhou Enlai er de politieke afdeling leidde. Hier leerde Lin de fijne kneepjes van de conventionele oorlogsvoering.

Na de bloedige breuk tussen de Nationalisten (KMT) en de Communisten (CCP) in 1927, koos Lin de kant van de communisten. Hij nam deel aan de Nanchang-opstand en vluchtte daarna met de restanten van de communistische troepen de bergen in, waar hij al snel opviel bij Mao Zedong. Dankzij zijn tactische inzicht klom hij razendsnel op in de rangen van het prille Rode Leger.

De Lange Mars en de oorlog tegen Japan

Tijdens de legendarische Lange Mars (1934-1935) commandeerde Lin Biao het Eerste Legerkorps. Zijn troepen vormden de voorhoede van de terugtocht en braken herhaaldelijk door de nationalistische linies heen, wat de overleving van de CCP garandeerde.

Zijn reputatie als militair genie werd landelijk gevestigd in september 1937 tijdens de Tweede Chinees-Japanse Oorlog. In de Slag bij Pingxingguan leidde Lin zijn troepen in een succesvolle hinderlaag tegen een elitedivisie van het keizerlijke Japanse leger.

Het was de eerste grote Chinese overwinning op de Japanners en leverde de communisten een enorme propaganda-stunt op. Kort daarna raakte Lin echter zwaargewond toen hij per ongeluk door eigen (bevriende) troepen werd beschoten, die hem aanzagen voor een Japanse officier. Hij werd voor medische behandeling naar de Sovjet-Unie gestuurd, waar hij tot 1942 bleef en de

grootschalige gemechaniseerde oorlogsvoering van het Rode Leger bestudeerde.

Held van de Chinese Burgeroorlog (1945 - 49)

Na de overgave van Japan in 1945 laaide de burgeroorlog tussen de communisten en de nationalisten van Chiang Kai-shek in alle hevigheid op. Mao Zedong stuurde Lin Biao naar de noordoostelijke regio Mantsjoerije. Dit was een cruciaal, industrieel rijk gebied, maar de communisten waren er aanvankelijk zwaar in de minderheid.

Hier toonde Lin Biao zijn ware talent. Hij smeedde een gefragmenteerde guerrillamacht om tot een hypermodern, gedisciplineerd en efficiënt conventioneel leger: het Noordelijke Veldleger (later hernoemd tot het Vierde Veldleger). Zijn strategie was even meedogenloos als effectief. Tijdens de beroemde Liaoshen-campagne (1948) wist hij honderdduizenden nationalistische troepen te isoleren en te vernietigen in steden als Changchun en Shenyang. Hij gebruikte belegeringstactieken waarbij hij steden uithongerde tot overgave, en zette grootschalige artillerie in.

Na de verovering van Mantsjoerije trok zijn reusachtige leger, inmiddels bijna een miljoen man sterk, naar het zuiden. In de Pingjin-campagne veroverde hij, samen met generaal Nie Rongzhen, de steden Tianjin en Beijing. Vervolgens veegde het leger van Lin Biao in een

onstuitbare opmars dwars door Centraal- en Zuid-China de laatste restanten van de Nationalisten van de kaart, tot aan het eiland Hainan in 1950. Het is een historisch feit dat Lin Biao de veldheer was die de beslissende klappen uitdeelde die de stichting van de Volksrepubliek China in 1949 mogelijk maakten.

Politiek en de Culturele Revolutie

Ondanks zijn immense successen werd Lin geplaagd door een zwakke gezondheid, vlieg angst en hypochondrie. Hij werd in 1955 benoemd tot een van de "Tien Maarschalken", maar bleef veelal op de achtergrond. Pas in 1959, toen hij Minister van Defensie werd, stapte hij in

de politieke arena. Hij verzekerde zich van Mao's gunst door het leger volledig te politiseren, wat leidde tot de creatie van het "Rode Boekje". Tijdens de Culturele Revolutie (vanaf 1966) werd hij beloond met de status van Mao's enige, wettig vastgelegde opvolger. Het is uit deze hoogtijdagen van zijn macht dat de postzegels stammen, waarop hij naast Mao staat.

Lin Biao met Mao, Zhou En-lai en het Rode Boekje

De val: vlucht en dood in 1971

Vanaf 1970 ontstond er wrijving. Mao vreesde de groeiende macht van Lin en het leger, en begon Lins bondgenoten te zuiveren. Uit vrees voor zijn eigen leven besloot de familie Lin in september 1971 in het geheim te vluchten. Vermoedelijk nadat een amateuristisch complot van zijn zoon (Lin Ligu) om Mao te vermoorden faalde, stapten Lin Biao, zijn vrouw en zoon op 13 september in een Trident-vliegtuig richting de Sovjet-Unie. Het toestel stortte echter door brandstofgebrek neer boven Mongolië. Niemand overleefde de crash.

Verdoemenis en (gedeeltelijke) rehabilitatie

Veroordeel de vreselijke misdaden van de renegaat en verrader Lin Biao!

De nasleep van de vlucht was immens. Lin Biao werd door de Partij bestempeld als een 'verrader', 'spion' en 'contrarevolutionair'. In 1973/1974 startte Mao de landelijke "Kritiseer Lin Biao,

Kritiseer Confucius"-campagne. Alle verwijzingen naar Lin werden gewist, foto's werden geretoucheerd en postzegels met zijn beeltenis mochten niet meer verhandeld of bewaard worden.

'Rode Boekje' met de naam van Lin Biao onder het door hem gekalligrafeerde voorwoord weggekrast

In 1980, na de dood van Mao, werd Lin onder leiding van Deng Xiaoping tijdens een showproces postuum officieel veroordeeld wegens poging tot staatsgreep.

Lange tijd bleef Lin Biao een absoluut taboe in China. Op een poster met 'De Volkshelden' uit 1986 staat Mao nog met 9 maarschalken. Echter, vanaf eind jaren negentig en in de 21e eeuw kwam er een fascinerende, gedeeltelijke rehabilitatie op gang. De Chinese leiding en historici begonnen onderscheid te maken tussen Lins politieke fouten enerzijds, en zijn onmiskenbare militaire bijdrage aan de oprichting van de Volksrepubliek anderzijds. In 1995 werd een serie herdenkingsenveloppen uitgegeven voor de 10 maarschalken, waaronder een met het portret en een beschrijving van de verdiensten van Lin Biao. In 2003 werd ter gelegenheid van 1 augustus, de verjaardag van het Volksbevrijdingsleger, een poster gepubliceerd waarop Mao in een ongedwongen tuinsetting poseert met de belangrijkste leiders en de tien maarschalken, inclusief Lin Biao (uiterst rechts).

Een volgende stap kwam in 2007, ter gelegenheid van de 80ste verjaardag van de oprichting van het Volksbevrijdingsleger. Voor het eerst sinds 1971 werd het portret van Lin Biao weer in het openbaar tentoongesteld in het Militair Museum in Beijing, gebroederlijk naast de andere negen van de "Tien Maarschalken". Hij staat ook op het onderstaande niet-postale velletje zegels, als middelste op de bovenste rij.

Tegenwoordig wordt hij in Chinese militaire encyclopedieën en films weer geprezen als een briljante tacticus, wiens veldslagen bestudeerd moeten worden. Zijn politieke rol en zijn vlucht blijven officieel veroordeeld, maar zijn militaire eer is inmiddels in ere hersteld.

Sporen in de filatelie

Zoals gezegd, Lin Biao werd niet officieel herdacht op postzegels en op daadwerkelijk uitgegeven postzegels komt is hij maar enkele malen afgebeeld.

Uit de serie 'Onze grote Leraar'. 20 september 1967

東山別墅
辛丑年
江蘇

HERITAGE AUCTIONS EUROPE

Energieweg 7 | 3401 MD | IJsselstein | 030-6063944 | info@ha-europe.com | www.ha-europe.com

Een collectie Chinese postzegels laten veilen?

Kom bij ons langs voor een gratis taxatie door onze experts

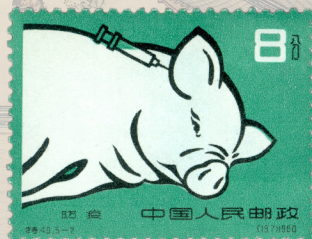
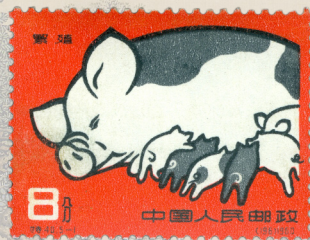
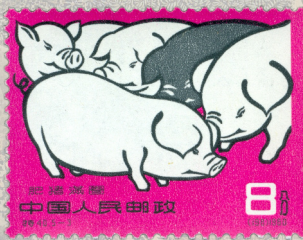
Vrije inloop iedere woensdag en donderdag, van 10.00 tot 16.00

Kunt u alleen op een andere dag, maak dan een afspraak

Voor meer informatie: www.ha-europe.com

東山隱壁千丘畫
1983年
張

DALLAS | NEW YORK | BEVERLY HILLS | CHICAGO | PALM BEACH | LONDON | PARIS | BRUSSELS
GENEVA | ISSSELSTEIN | HONG KONG

Kalligrafie van Lin Biao over Mao, 26 dec. 1967

Interessanter nog zijn de niet uitgegeven postzegels waarop Lin Biao voorkomt.

'De grote overwinning', 1968

Politieke spanningen binnen de Chinese leiding maakten dat het ontwerp van postzegels in die tijd zeer kritisch werd bekeken. Diverse uitgiften werden ingetrokken voordat ze aan het publiek

werden verspreid, daarvan zijn slechts enkele exemplaren bewaard gebleven. Op twee daarvan komt ook Lin Biao voor, waaronder op het allereerste zegel, waarvan slechts één of misschien 2 complete exemplaren bekend zijn.

Hierboven staat een afbeelding van dit 'De grote blauwe lucht' zegel dat in september 1967 zou verschijnen. De historie van deze niet-uitgegeven zegels, en ook die van dat met de inscriptie over Mao, werd in ons blad al uitgebreid beschreven door Ed Boers. Zoek het nummer van september 2015 (nr 178) er maar op na! Dan zult u ook lezen dat het afgebeelde exemplaar van het zegel nog een vervalsing is ook...

Voorbeeldige Chinese vrouwen

We houden het normaal bij het bespreken van één beroemde Chinees die op postzegels geëerd werd, maar dit keer komen ook de vrouwen op serie J27 uit 1978 aan de beurt. Die serie werd uitgegeven voor Internationale Vrouwendag op 6 maart. De politieke context van deze uitgifte sluit erg mooi aan op wat hierboven over Lin Biao beschreven is. Ten eerste: wie waren deze vrouwen?

1. Xiang Jingyu (向警予, 1895 – 1928)

Xiang Jingyu (in de oude Wade-Giles spelling *Hsiang Ching-yu*) werd in 1895 geboren

in een wel-varende koopmans-familie in de provincie Hunan. Hierdoor genoot ze een uitstekende opleiding, wat in het keizerlijke China van die tijd hoogst uitzonderlijk was voor meisjes. Ze wordt beschouwd als de absolute pionier van de Chinese vrouwenbeweging en was een van de allereerste vrouwelijke leden van de Chinese Communistische Partij (CCP), waar ze zich in 1922 bij aansloot.

Na haar studies (waaronder een periode in Frankrijk waar ze het marxisme omarmde) werd ze in 1922 het eerste vrouwelijke lid van het Centraal Comité en de eerste directeur van het Vrouwenbureau van de CCP. Ze schreef talloze artikelen over vrouwenemancipatie en organiseerde grote stakingen, waaronder een massale staking van tienduizend vrouwelijke zijdebewerkeren in

Shanghai in 1924. Mao Zedong omschreef haar later vol lof als "de enige vrouwelijke medeoprichter" van de partij.

Tijdens de zogenoemde 'Witte Terreur' – de brute zuiveringen van communisten door de Nationalistische Kwomintang (KMT) van Chiang Kai-shek – bleef Xiang Jingyu ondergronds doorwerken. Ze werd in 1928 verraden, gearresteerd en op 32-jarige leeftijd geëxecuteerd. Hiermee werd zij een van de vroegste en beroemdste vrouwelijke martelaren van de Chinese revolutie.

2. Yang Kaihui (杨开慧, 1901 – 1930)

Yang Kaihui werd in 1901 geboren, eveneens in Hunan. Zij was de dochter van Yang Changji, een vooruitstrevende professor en de favoriete leraar van de jonge Mao Zedong. Via haar vader leerde ze Mao kennen en in de winter van 1920 trouwden zij. Voor Mao was zij zijn eerste echtgenote uit vrije wil (hij weigerde een eerder, traditioneel gearrangeerd huwelijk te erkennen).

Yang sloot zich in 1920 aan bij de vroege socialistische jeugdliga en in 1921/1922 bij de CCP. Terwijl Mao door het land reisde en de Rode Legers opbouwde, bleef Yang achter om uiterst gevaarlijk ondergronds partijwerk te doen en tegelijkertijd voor hun drie jonge zonen (waaronder Mao Anying) te zorgen.

In oktober 1930 werd zij in Changsha samen met haar oudste zoon gearresteerd door krijgsheer He Jian, die de kant van de KMT had gekozen. Haar werd clementie beloofd als ze publiekelijk de CCP zou afzweren en van Mao zou scheiden. Yang Kaihui weigerde standvastig en werd op 14

november 1930, op 29-jarige leeftijd, voor de ogen van haar kind geëxecuteerd. Ze is in China een legende geworden, mede doordat Mao in 1957 een beroemd, zeer persoonlijk gedicht voor haar schreef ("Antwoord aan Li Shuyi"), waarin hij haar liefkozend "zijn trotse populier" noemde en vergeleek met een onsterfelijke maangodin.

De context: waarom deze zegels in 1978?

Ten eerste is 8 maart, Internationale Vrouwendag, in socialistische landen altijd een prominente feestdag. Het uitbrengen van deze postzegels benadrukte dat vrouwen al in het vroege communisme niet enkel moeders of volgelingen waren, maar proactieve strijders en leiders die de ultieme prijs (martelaarschap) betaalden voor het landsbelang.

Maar er speelde nog wat. Het jaar 1978 was een cruciaal omslagpunt. Mao was in september 1976 overleden en vlak daarna greep de overheid in door de radicale "Bende van Vier" te arresteren. De leidster van die bende was Jiang Qing, Mao's vierde en laatste echtgenote. Tijdens de Culturele Revolutie (1966-1976) had Jiang Qing de kunst en cultuur in een ijzeren greep. In die periode was het absoluut taboe om ook maar iets over Mao's eerdere echtgenote Yang Kaihui te publiceren. De uitgifte van de postzegel van Yang Kaihui in 1978 was dus een politiek statement van de nieuwe leiding. Door de pure, zelfopofferende, 'echte' martelares Yang Kaihui te eren, creëerde de regering een overduidelijk contrast met de in ongenade gevallen, heerszuchtige Jiang Qing. Na tien jaar chaos en terreur tijdens de Culturele Revolutie wilde de CCP in 1978 het morele kompas van het volk herstellen. Het afbeelden van vroege helden zoals Xiang Jingyu en Yang Kaihui diende om het volk te herinneren aan de oorspronkelijke kernwaarden van de communistische partij in de jaren '20: pure toewijding, gelijkheid, en oprechte zelfopoffering.

Gelegenheidsstempels

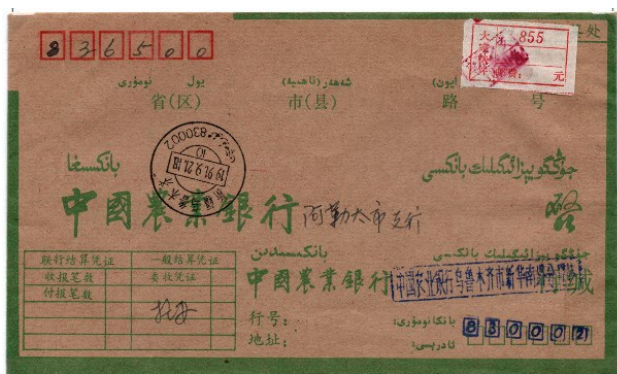
Stempel op 3 mei 1959 gebruikt ter gelegenheid van de 10^e verjaardag van de bevrijding van Hangzhou, hoofdstad van de provincie Zhejiang.

Dit stempel werd in Wuhan gebruikt op 4 mei 1959 om de 40^e verjaardag van de '4 mei beweging' te vieren, die ontstond uit de studenten opstand uit 1919 in Peking.

Enkele interessante moderne brieven

Tijdens een recente bijeenkomst liet Jos Daanen twee brieven zien die de moeite waard zijn om ook hier te tonen en te bespreken.

Deze twee poststukken vormen een illustratie van het institutionele postverkeer in China begin jaren '90, vlak voor de verregaande digitalisering van het bankwezen, toen afrekeningen en cheques nog fysiek verstuurd moesten worden.

Het betreft officiële dienstenvelopen van de *Agricultural Bank of China* (Landbouwbank van China). Op de achterzijde staat in grote groene karakters "联行专用", wat expliciet betekent: "Uitsluitend voor interbancair gebruik". Een opvallend detail is dat alle voorgedrukte tekst op de poststukken, evenals diverse stempels, tweetalig is: Chinees en het Arabische schrift van de Oeigoerse taal. Dit bevestigt de herkomst uit de autonome regio Xinjiang in het uiterste noordwesten van China. Beide brieven dateren uit september 1991.

De bovenste envelop:

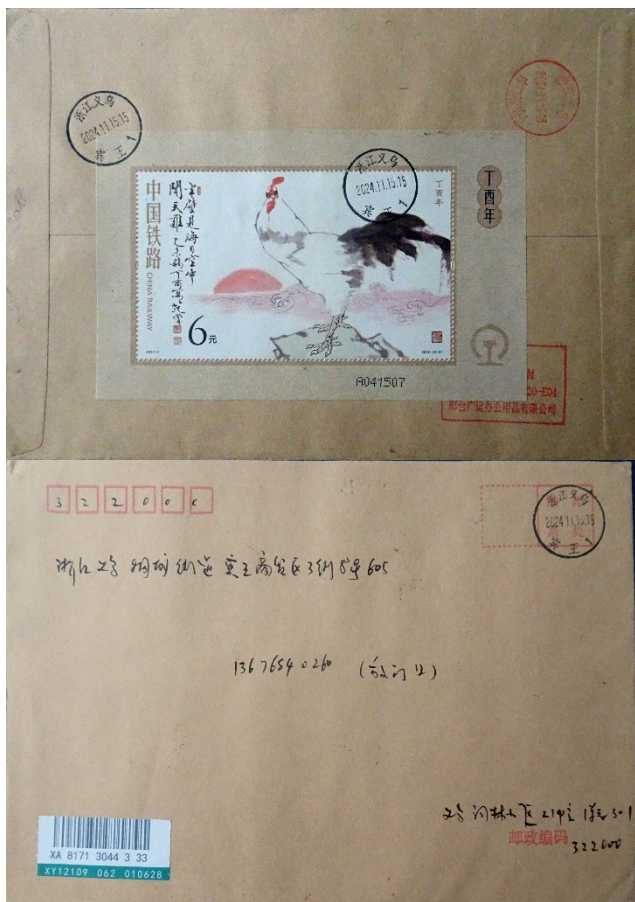
Deze brief reisde op 21 september 1991 van een bankfiliaal in de regionale hoofdstad Urumqi naar een filiaal in de stad Altay (ruim 450 km noordelijker). Omdat banken dagelijks grote hoeveelheden van deze post verstuurd, ontbreekt een postzegel. In plaats daarvan is rechtsboven op de voorzijde een rood strookje aangebracht met de aanduiding "大宗邮资" (Partijenpost/Bulkpost), inclusief een registratienummer. Op de achterzijde is een duidelijk tweetalig aankomststempel van Altay te zien, gedateerd 25 september 1991.

De onderste envelop:

Dit exemplaar, eveneens gericht aan het filiaal in Altay, heeft een bijzonder en onverklaard kenmerk. Aan de voorzijde bevindt zich een rood etiket voor partijenpost, met een stempel van de nabijgelegen stad Beitun. Uitzonderlijk is echter dat deze brief gemengd gefrankeerd is: op de achterzijde is namelijk wél een reguliere postzegel van 80 fen geplakt (uit de toenmalige serie 'traditionele architectuur'). De datumstempels op de achterzijde bevestigen de route: de zegel werd op 24 september 1991 afgestempeld in Beitun, waarna het stuk op 26 september 1991 in Altay aankwam. De combinatie van een bulkpost-etiket en een losse postzegel maakt dit een opmerkelijke brief.

Kortom, deze enveloppen zijn tijdsdocumenten. Ze tonen niet alleen de specifieke tweetalige postgeschiedenis van Xinjiang, maar illustreren ook hoe staatsinstellingen destijds omgingen met portokosten en interne logistiek.

Een tweede brief werd ons toegestuurd door Dick van Eijl. Ook die is zeker de moeite waard:

Op dit opmerkelijke poststuk trok de frankering direct Dicks aandacht.

De envelop is niet voorzien van een reguliere postzegel van China Post, maar is gefrankeerd met een zegel (of klein velletje) van 6 Yuan van de Chinese Spoorwegen, duidelijk gemarkeerd met het tweetalige opschrift "CHINA RAILWAY" / "中国铁路". Deze specifieke gelegenheidszegel, met uitgiftenummer G10-(3-3) en kenmerk 2017-1, werd oorspronkelijk in 2017 uitgegeven ter ere van het 'Jaar van de Haan' (Ding You Nian). De afbeelding toont de "Hemelse Haan", een kunstwerk van de beroemde hedendaagse schilder Fan Zeng.

Dergelijke spoorwegzegels worden in China gebruikt voor het betalen van spoorwegvracht of puur als filatelistisch souvenir uitgegeven door de spoorwegmaatschappij. Het gebruik ervan als geaccepteerde frankering op reguliere post is dan ook bijzonder en ongebruikelijk.

Daarnaast vertelt de envelop een lokaal postverhaal. De brief is lokaal verzonden en geadresseerd binnen de stad Yiwu in de provincie Zhejiang. Het poststuk is voorzien van twee duidelijke stempels, die de route door de stad aantonen: een zwart stempel van het kantoor in de wijk Tawang van 15 november 2024 om 15:00 uur 's middags en een rood ontvangststempel van de lokale koeriers/ postdienst in het Choujiang-district van 16 november 2024 om 08:00 uur 's ochtends. De envelop is tevens voorzien van een binnenlandse tracking-barcode en toont een typisch modern Chinees kenmerk: een handgeschreven notitie aan de postbode om de brief "(Bij de bewaker/portier achter te laten)".

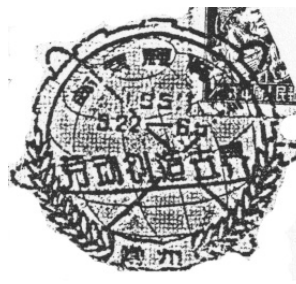
Het is wel duidelijk dat het om een filatelistisch geïnspireerde brief gaat: de frankering met 6 Yuan is veel hoger dan het verschuldigde port voor een lokale brief en normaal zou de China Post ook frankering met een spoorwegzegel niet accepteren. Gebruik van een siervelletje uit 2017 in 2024 ligt ook niet voor de hand voor een reguliere zending.

Maar het vestigt ook onze aandacht op het feit dat ook de Chinese spoorwegen zegels uitgeven voor het frankeren van zendingen. Online is te vinden dat de China Railway Express (中铁快运) nog steeds de service van het versturen van pakketten biedt, maar over de daarvoor uitgegeven zegels is niets te vinden. Google AI beweert dat de spoorwegen deze zegels (waaronder een jaarlijkse dierenriem-uitgifte) tegenwoordig alleen maken voor de verzamelaarsmarkt en dat die te krijgen zouden zijn bij stations-kiosken.

Gelegenheidsstempels

Dit stempel is gebruikt voor de 10^e verjaardag van de bevrijding van Anyang op 6 mei 1949. De bekende Wenfeng pagode uit die stad is duidelijk afgebeeld.

Dit stempel is van 22 mei tot 5 juni 1959 in de provincie Guizhou gebruikt voor een tentoonstelling met het motto "Arbeid schept de wereld".

TOKIO I.J.P.O - addendum

Marc Symens

In een vorig nummer, nr. 213, vestigden we de aandacht op het bestaan in 1897 en 1898 van stempels TOKIO / * I.J.P.O *. Deze werden gezet op internationale briefwisseling. Hun bestaansreden is verder onduidelijk.

TOKIO / * I.J.P.O * 8 NOV 98
(6-puntige asterisk)

De stempels TOKIO / * I.J.P.O * zijn gekend in de periode 26 JAN 97 - 8 NOV 98 en zijn dus zeker 20 maanden lang in gebruik geweest. Bij controle van eigen verzameling, stukken op Ebay, Delcampe en loten in oude veilingcatalogi vond ik alvast een 12-tal voorbeelden van het gebruik ervan in die periode. We kunnen dus niet stellen dat deze stempels zeldzaam zijn. Bovendien vond ik voor deze periode geen enkel voorbeeld van een stempel met onderdaan JAPAN ipv I.J.P.O. Dat doet mij vermoeden dat in die ganse periode van meer dan 20 maanden in Tokio alleen maar stempels gebruikt werden met onderaan I.J.P.O.

TOKIO / * I.J.P.O * vinden we op briefwisseling van Tokio naar USA, naar Europa maar ook naar China. Meestal is de frankering zelf afgestempeld met de stempel volledig in Oosterse karakters en werd de stempel TOKIO / * I.J.P.O * er naast gezet. TOKIO / * I.J.P.O * komt ook voor als transitstempel of aankomststempel op briefwisseling vanuit het buitenland naar Tokio.

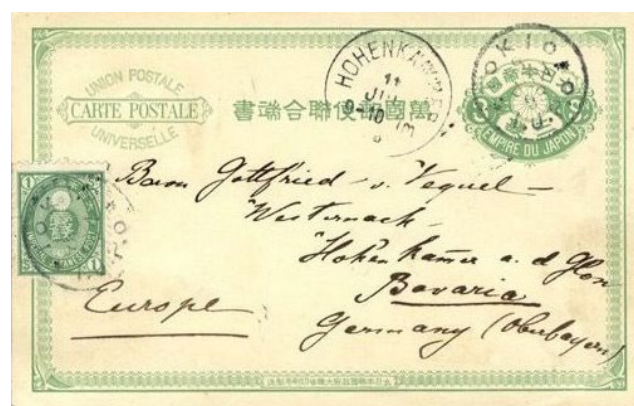
In zo'n groot postkantoor als dat van Tokio zullen zeker fysiek tegelijkertijd meerdere gelijkaardige stempels gebruikt geweest zijn. Dit wordt ook bevestigd door het bestaan van zulke stempels in juni 1898, duidelijk een heel klein beetje verschillend (grootte van de O, ...) en waarbij JUN soms, maar niet altijd, geschreven is met een gespiegelde N.

Op poststukken van Tokio is de frankering meestal afgestempeld met een stempel van Tokio volledig in Oosterse karakters met daarnaast de

datumstempel TOKIO / * I.J.P.O * volledig in Westerse letters en cijfers, maar er zijn uitzonderingen.

TOKIO / * I.J.P.O * stempels, links 6 JUN 98 en JUN met gespiegelde N, rechts 9 JUN 98 en JUN met gewone N, gebruik van een kleiner formaat O

TOKIO I.J.P.O 9-JUN-98 (gewone N) naar HOHENKAMER 11 JUL 98 in Duitsland.

Tokio- Hohenkammer in 32 dagen (de normale postroute via Canada/America werd hier gevolgd).

Vanaf 1 december 1898 wordt de stempel TOKIO / * I.J.P.O * niet meer gebruikt, maar werd vervangen door TOKIO / * JAPAN *, maar nu niet met ronde O maar met ovale O. We vonden hiervan alvast een 6-tal voorbeelden in de periode 1 december 1898 - 21 april 1899, dus gedurende 4,5 maanden.

TOKIO / * JAPAN * 1 DEC 98
(stempel met ovale O en 8-puntige asterisk)

Hierna een prachtig voorbeeld van het gebruik van TOKIO / * I.J.P.O * in oktober 1898 samen

met TOKIO / * JAPAN * (ovale O) in december 1898.

Van SUDERODE 29-8-98 naar Tokio, NON RECLAMÉ door-/teruggezonden naar ALTONA (ELBE) 31-1-99. Aankomststempel TOKIO I.J.P.O 9 OCT 98 en transitstempels TOKIO I.J.P.O 20 OCT 98 en TOKIO JAPAN 25 DEC 98 (ovale O). Soderode - Tokio in 41 dagen, terugzending Tokio – Altona in 37 dagen.

In de periode 1 december 1898 - 21 april 1899 vonden we geen voorbeelden van een stempel van Tokio met ronde O. Maar in deze korte periode vonden we wel het gebruik van tenminste 2 gelijkaardige stempels met ovale O.

TOKIO / * JAPAN *, ovale O (8-puntige asterisk) links 2 FEB 99, met 2 niet extra groot en rechts 2 JAN 99 met 2 extra groot

Hierboven een kaart met vertrekstempel LIÈGE 23 nov 98, geen transitstempels, aankomststempel TOKIO 2 JAN 99 (ovale O). Liège – Tokio in 40 dagen. De kaart werd na zoekwerk in

Japan doorgezonden vanuit TOKIO 2 FEB 99 (ovale O) naar de Chinese post in Shanghai (dollarstempel 8 feb 99); na nog meer zoekwerk van de Britse post in Shanghai (stempels 11 feb 99, 23 aug 99, 9 mei 00) via Hong Kong (12 mei 00) terug naar België. Toegekomen in Brussel bij de Postes Rebutts / Belgique (jul 00), terug aan afzender, door de post in Brussel (20 jul 00) en NON RECLAMÉ teruggestuurd naar Luik (20 jul 00, en postbodestempeltje 12 in zeshoek). (rode NON RECLAMÉ waarschijnlijk in Tokio geplaatst)

In het basiswerk van John G. Bishop “The Roman Letter Postmarks of Japan, Silver Spring, International Society for Japanese Philately Inc., 1979” is geen stempel TOKIO / * JAPAN * met ovale O afgebeeld, maar er is wel vermeld dat die op 2 verschillende data in december 1898 werd genoteerd. Zelf vonden we een 6-tal voorbeelden in eigen verzameling en op Ebay, Delcampe, ... in de periode 1 december 1898 - 21 april 1899.

Uit al het voorgaande denken we het volgende te mogen besluiten:

Tot en met 1896 werden in Tokio stempels gebruikt TOKIO / * JAPAN * met kleine ronde O en 8-puntige asterisk.

Deze werden begin 1897 vervangen door TOKIO / * I.J.P.O * met kleine ronde O en 6-puntige asterisk.

Vervolgens werden deze eind 1898 vervangen door TOKIO / * JAPAN * met ovale O en 8-puntige asterisk.

Deze werden na enkele maanden vervangen door TOKIO / * JAPAN * met ronde O en 8-puntige asterisk, stempels die in gebruik bleven tot eind 1905.

De stempels TOKIO / * JAPAN * met ovale O zijn zo waarschijnlijk zeldzamer dan de stempels TOKIO / * I.J.P.O *.

Gelegenhedenstempel

Dit stempel werd op 28 mei 1959 gebruikt voor de 10^e verjaardag van de bevrijding van Shanghai.

Vogels en planten Volksrepubliek en Taiwan

Jan Kaiser

Onlangs verschenen drie series die gewijd waren aan de natuur in China. Die werden getoond in het vorig nummer. Jan Kaiser werd erdoor geïnspireerd om over de afgebeelde vogels en planten wat meer te vertellen. Eerst de vogels van serie 2025-27 van de Volksrepubliek. Daarna de planten van de serie 2025-22 van de Volksrepubliek en dan de op 9 januari 2026 verschenen serie Alpiene planten van Taiwan.

De witte oorfazant is het zeldzamere broertje van de bruine oorfazant en de blauwe oorfazant. Zoals de naam al doet vermoeden zijn het overwegend witte vogels met lichtgrijze vleugels maar met pikzwarte achterste staartveren. Oorfazanten zijn

net als de meeste fazantensoorten feitelijk op de grond levende vogels waar ze naar voedsel scharrelen, hoewel ze bij gevaar wel kunnen vliegen. Het zijn uit de kluiten gewassen fazanten, groter dan de bij ons bekende jachtfazanten. Zoals op de afbeelding te zien is is het duidelijk waarom deze fazant de naam oorfazant heeft gekregen.

De witte oorfazant komt in zuidelijk China en Tibet voor. Er zijn vier ondersoorten: Dolan's oorfazant of de noordelijke witte oorfazant uit Qinghai, een provincie in centraal-westelijk China, de gewone witte oorfazant uit het zuidoosten van Tibet en het zuidwesten van China, de oostelijke witte oorfazant uit noordelijk Yunnan en het zuidwesten van Sichuan en de wat grijzere Oost-Tibetaanse witte oorfazant met opvallend witte oorpluimen. De laatste ondersoort heeft zich goed aangepast aan het leven in de Himalaya. Het totale aantal vogels in het wild wordt geschat op 7700-33,000 exemplaren en staat daarom op de rode lijst van de IUCN (International Union for Conservation of Nature). Omdat oorfazanten gemakkelijk te houden zijn kom je ze regelmatig tegen in fazanterieën en dierentuinen. Uit eigen ervaring kan ik spreken dat het gezellige niet-schuwe vogels zijn die net als bijvoorbeeld zilverfazanten honkvast zijn, dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld goudfazanten. De wetenschappelijke naam voor de oorfazant is *Crossoptilon*, wat verwijst naar de

gecombineerde Latijnse namen 'cross' (oor) en 'optilon' (oog/zicht). Dit naar aanleiding van de opvallende oorpluimen van deze vogels.

De tandduif is een eveneens bedreigde vogelsoort, die alleen nog voorkomt op twee eilanden (Savai'i en Opulu) van de Samoa-archipel, een eilandengroep midden in de Stille Oceaan ten oosten van Australië. Deze duif dankt zijn naam aan zijn aparte snavel, die sterk gekromd is en drie uitstulpingen (tanden) aan beide kanten van de ondersnavel heeft. Bij het eten gebruikt de tandduif zijn poten om het voedsel vast te houden en zijn snavel om het uit elkaar te trekken. Men neemt aan dat de snavelvorm zich door deze eetmethode zo ontwikkeld heeft. Er wordt verondersteld dat deze duif vroeger op de grond nestelde, maar toevlucht zocht in de bomen vanwege de ingevoerde varkens en ratten. Dit ook omdat DNA-onderzoek heeft uitgewezen dat de tandduif verwant is aan andere op de grond nestelende duiven en ook verwant is aan de rond 1680 uitgestorven dodo van Mauritius, die ook tot de duivenfamilie behoorde. De wetenschappelijke naam is *Didunculus* (wat kleine dodo betekent) *strigirostris* (Latijn voor uilsnavel, wat verwijst naar de vorm van de kromme snavel). Naar schatting zijn er nog zo'n honderd duiven in het wild op Samoa aanwezig, maar verdere ontbossing ten behoeve van landbouwontginning is een ernstige bedreiging voor het voortbestaan van de tandduif.

De Nederlandse naam voor de *Cymbidium* is bootorchidee. Deze naam is afgeleid van het Griekse woord *kymbos*, wat 'schuitje' of 'hol' betekent en verwijst naar de vorm van de bloemlip. Ze worden ook vaak aangeduid als tropische orchideeën. De geschiedenis gaat terug naar 1900. In deze periode namen de Engelsen de eerste *Cymbidium*planten mee uit het Himalaya-gebergte in Azië.

Campanula medium ofwel het mariëtteklokje is een tweejarige, kruidachtige plant die oorspronkelijk in zuidoost Frankrijk en Italië voorkomt. Van daaruit is ze verder verspreid naar grote delen van Centraal- en Zuid-Europa, waar ze algemeen is. In Centraal-

Europa behoort ze zelfs tot een van de meest voorkomende soorten uit het geslacht klokje. In België en Nederland komt het mariëtteklokje inmiddels ook voor. De naam Mariëtte is overigens afgeleid van Maria.

Parnassia palustris, in het Nederlands bekend onder de naam Parnassia, die over heel het noordelijk halfrond voorkomt. Zij heeft een voorkeur voor veengronden of zandgronden zoals de duinen. In mijn jeugd heb ik de Parnassia op Terschelling

verzameld voor mijn herbarium toentertijds. Het is niet uitsluitend een bergplant.

Cirsium tatakaense is een pas recentelijk ontdekte soort (1995), die uitsluitend op centraal-zuidelijk Taiwan voorkomt. De Nederlandse naam voor het plantengeslacht *Cirsium* is Vederdistel en *tatakaense* verwijst naar de oorspronkelijke vindplaats Tataka, gelegen in het Yushan

Nationale Park.

Ranunculus formosa-montanus ofwel de Formosa-bergboterbloem en komt zoals de naam al aangeeft uitsluitend op Taiwan voor. Deze plant groeit in bergachtige gebieden in open streken en komt voor op een hoogte van ongeveer 2600 m boven

zeeniveau.

Codonopsis kawakamii: De meest voorkomende Nederlandse naam voor *Codonopsis* is windeklokje. Vanwege het gebruik van de wortels als een goedkoper alternatief voor echte ginseng in de traditionele Chinese geneeskunde, staat de plant ook wel

bekend als "arme-mensen-ginseng" of Dang Shen. Het is een geslacht van klimplanten en vaste planten uit de klokjesfamilie (Campanulaceae). De soort *kawakamii* is derhalve het Kawakami's windeklokje, waarbij *kawakamii* verwijst naar de Japanse botanicus Takiya Kawakami (1871-1915), die een aantal boeken geschreven heeft over de flora van Taiwan (van 1895-1945 Japans territorium). In 1903 kwam hij naar het eiland en werkte als technicus op het kantoor van de gouverneur-generaal van Taiwan. Het is een plant van de grashellingen op 2500-3100 meter hoogte op Taiwan (Nantou).

Bedelbrief uit Manchukuo

Bij een recente vergadering liet Jos Daanen dit drukwerkbriefje uit Yenki (延吉) in Manchukuo zien. Het bevatte een bedelbrief van de Apostolische Prefect van Yenki, Dr. P. Theodor Breher, die in bloemrijke taal vraagt om bijdragen om een arts te kunnen aanstellen en een ziekenhuis te bouwen. In de database van Jozef Wagemakers zitten enkele tientallen van zulke brieven van deze man uit de periode 1927-1933.

Nieuwe uitgiften Volksrepubliek China

5 januari – serie 2026-1

Jaar van het paard (Bing Wu)

(2-1) Galopperen voor grootse inspanningen.

(2-2) Paarden galopperen voor zegeningen.

Twee zegels van 1,20 yuan uitgebracht in vellen met 16 zegels en twee minivellen met elk zes zegels.

3 maart – serie 2026-2

Paarden uit de stal leiden.

Een schildering op zijde te vinden in het Paleis museum gemaakt door Ren Renfa.

Twee zegels van 1,20 yuan en een zegel van 1,50 yuan in een vel met vier series.

Nieuwe uitgiften Hong Kong

5 januari 2026 – Nieuwjaarszegels

Hong Kong geeft weer de gebruikelijke hoeveelheid zegels en velletjes uit voor het Jaar van het Paard. De reguliere serie heeft waarden van HK\$ 2,20, 4,00, 5,40 en 5,50. Dan zijn er twee velletjes met een waarde van HK\$ 10 en 50, het laatste op zijdepapier.

Dan is er ook nog het blok met goud- en zilveropdruk voor de overgang van jaar van de Slang naar jaar van het Paard, met twee zegels van HK\$ 50.

En ook nog op 5 januari verschenen twee velletjes met 'hartverwarmende' zegels met paardenmotief en verschillende aanhangsels, zonder waarde aanduiding, bedoeld voor het frankeren van lokale post:

26 maart 2026 – Museumcollectie

In de serie uitgaven met Hongkong Museums als thema een nieuwe uitgave van 6 zegels met de Xubaizhai collection als onderwerp.

Deze collectie omvat schilderijen en kalligrafie uit Ming en Qing Dynastie en werd in 1989 door dhr. Low Chuck-tiew (1911-1993) geschonken aan het museum.

De serie omvat zes zegels met de waarden HK\$2.20 - \$2.80 - \$3.70 - \$4.00 - \$5.40 - \$ 5.50. Ook zijn er twee velletjes uitgegeven met de waarden HK\$ 10 en 20 en een souvenirvel met twee series.

Nieuwe uitgiften Taiwan – Republiek China

10 februari 2026 – Little League Baseball

Het baseballteam van Taipei Dong Yuan Elementary School won in 2025 de Little League Baseball World Series in Williamsport, Pennsylvania – de eerste Taiwanese overwinning in 29 jaar. De serie bestaat uit een samenhangend paar zegels van elk NT\$12.

1. NT\$12 – Het sterkste team: de gezamenlijke inspanning van de spelers.
2. NT\$12 – Een moment van glorie: de overwinning als resultaat van teamwork.

3 maart 2026 – Fo Guang Shan

De serie markeert het 60-jarig bestaan van Fo Guang Shan en de honderdste geboortedag van stichter Meester Hsing Yun. De uitgifte bestaat uit een postzegel en een souvenirvel.

NT\$8 – Meester Hsing Yun: zijn leven gewijd aan humanistisch boeddhisme.

Yun: zijn leven gewijd aan humanistisch boeddhisme.

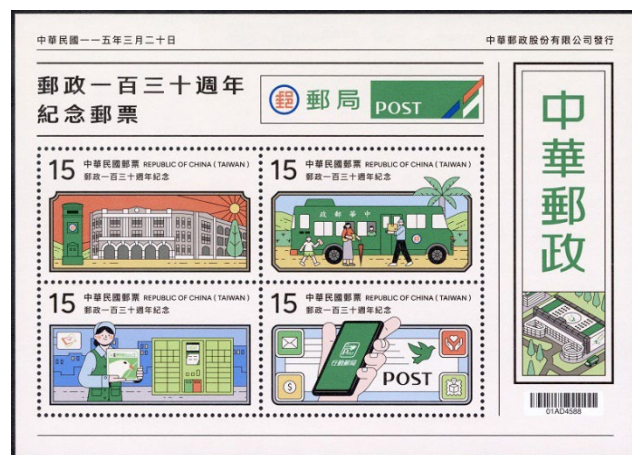
Souvenirvel:

NT\$8 – Fo Guang Shan Boeddhismuseum: symbool van de Boedha-juweel, bewaarplaats van de Boedha-tandreliekwie.

NT\$8 – Fo Guang Shan Sutrabibliotheek: symbool van de Dharma-juweel, bevordert onderwijs en de boeddhistische leer.

NT\$15 – Fo Guang Shan Hoofdtempel: symbool van de Sangha-juweel, het monastieke gemeenschapsleven.

NT\$15 – "Het leven van gevouwen handen": Meester Hsing Yun betuigt dank aan alle supporters van de Dharma-zaak.

20 maart 2026 – 130 jaar Chinese Post

De serie herdenkt de officiële oprichting van de Chinese Postdienst op 20 maart 1896. Het souvenirvel is vormgegeven als een voorpagina van een krant en bevat vier zegels van elk NT\$15.

1. Taipei Postkantoor: historisch gebouw als symbool van de traditionele post.
2. Oude brievenbus en mobiele postwagen: postdienst in afgelegen gebieden.
3. Moderne voorzieningen: iBox, Postal EZ Box, toekomstige postdiensten.
4. POST APP: multifunctionele app voor post, bankieren, verzekering, filatelie en e-commerce.

21 april 2026 – Schattige huisdieren

Als vervolg op de serie uit 2025 bestaat deze uitgifte uit tien zelfklevende zegels van elk NT\$8, met afbeeldingen van populaire kleine huisdieren. De zegels zijn verkrijgbaar als souvenirvel en in een vel van 50 stuks.

De tien zegels tonen: konijnen, schildpadden, hamsters, gekko's en papegaaien (elk twee zegels)

Two Large Public Auctions Holding
in June and December Every Year

1897 (Sep 7) Unique Shasi Customs Mail Matter international cover from Shasi to Yokohama, Japan. Realized HK\$4,370,000

John Bull Stamp Auctions Limited

Hong Kong's first public auction for stamps (since 1977)

Postzegelveiling Rijnmond

Westewagenstraat 60 - Rotterdam - 3011 AT - Postbus 2859 - 3000 CW
tel. nr. 010-2130986 - fax nr. 010-2131730 - e-mail: rynmond@xs4all.nl
U vindt ons ook op internet: www.rynmond.com

Onze **93^e** veiling werd op **vrijdag 28 en zaterdag 29 november 2025** gehouden op een **nieuwe locatie**:
Gebouw de Heuvel, Grote Kerkplein 5, in het centrum van
Rotterdam

Onze veilingen hebben altijd weer een flink aantal kavels zegels,
poststukken en partijen uit China en de rest van Azië die goed
verkocht worden.

Hieronder een voorbeeld uit onze 93e veiling:

Veiling 93, kavel 441 – 'Grote Draak' 3 ca,
ongebruikt met plakker; cat. Michel 2 type I
Inzet € 80, opbrengst € 280

**Postzegelveiling Rijnmond – altijd een breed aanbod,
deskundige verkaveling en veel internationale klanten.
Onze volgende veiling vindt in juni plaats.
Neem contact met ons op over verkoopmogelijkheden.**